

מסורת הש"ס

(א) מענית י, (ב) [מוספתא פטרו"ע"ש], (ג) גיטין, (ד) נדה (ה) מגילה כ"א, (ו) רש"י ד"ה (ז) גיטין ע"ר (ח) רש"י, (ט) [גיטין ע"ר] (י) י"א וא"ס כן, (יא) שם, (יב) י"א וא"ס כן.

הגהות הב"ח

(א) גמ' ומנ' לכה אדני לחם נר: (ב) רש"י ד"ה אחר וכו' מינ' למיתא איבא וגלות:

גליון הש"ס

בתנ"י יונית. עין מוספות מנחות דף סד ע"ב ד"ה אחר וכו' פ"א מ"א דפאה: שם משבת רבי בשל עונה. עין מוספות מנחות דף קג ע"ב ד"ה אומ' יוס:

מוסף רש"י

הלוך דרב. ואס' תבניה לאשטעין דמי לאו שהיו הולכים בעומקה של הלכה לא היו נולדו (תענית י). אלא דחליף. מי יתן בוקר של שבת, שהלכות מנחות מניח ומניח מניח קללה משלפניה (דברים כח טו). בפולמוס של אספסינוס. חיל שהעלה אספסינוס קודם שנת טיטוס עליהם (גיטין ט). גזרו על עטרת כלות. משום זכר (שבת נח).

שמבזבזין דין אביהם. קורעים דין אביהם ששכבצין לדגוס אומרים לפניו וכו': **הקדימה שניהם**. למה האכלתם וזערתם עלינו במומתינו ונפרעת מהם בחייהם: **מוכרי רב**. רבב הוא דבר מאוס כגון חלב ושומן ונדבך בנגדים ונמאסין ואין לך אדם מתעסק בהם אלא עני:

שיפה ה' מורה להם. לעיל מיניה כתיב כי לא נלחם ישכח אציון תקות עניים תאכזר לעד. שיה' ה' מורה להם תן להם מרות לאותן עניים עושר שיבו הגוים נוהגין בהם כבוד וידעו הגוים שהן אנוש ואינם אלהות שאין כל הכבוד והגדולה שלהם: **מסכסין בעלים אחם**. משום עוני: **בקרוב שנים**. אותה פעולה של דהיינו דבר תורה שהיא בקירוב שנים שנים צריכין להתקרב יחד בסיסוי אחד: **חייבו**. רפאחו והרווח להם ותן להם חיותם: **המה הולכים הלוך ודבר**. בדברי תורה. נאליהו ונאלישע כתיב: **ראוין לישקף**. שעל מנת כן צא הרכב אש עליהם: **אחד מה**. ע"י חזירו שהרבו בשוגג וזה גולה לערי מקלט¹ וא"ס אין כאן מיתה סימן למיתה² וגלות סימן לגלות שאחד מת ואחד גולה: **בצלי דעם**. על שלא היה להם דעת להיות מלמדין זה את זה ולמדו זה מזה: **נדמו עמי**. וסיפיה דקרא ותשכח תורת אלהיך: **כי עם צליון ישב**. אלו יושבי ישיבת תורה וסיפא דקרא חנון יחנך לקול ועקב: **לחם נר**. צמי הכתוב מדבר צמי שמונותיו קשין עליו ואעפ"כ יושב ועוסק בתורה: **והיו עיניו וגו'**. וכן בתורה כתיב ולא יכנף: **פרגו**. מחילה: **לא יכנף**. לא יתכסה ממך צננף בגדו ומחילתו: **דלמחר**. מי יתן שיצא יוס: **מי ידע**. א"ס ייטב מן הלילה: **אלא דחליף**. מי יתן והיה זה יוס הצא מזה שער: **אלא עלמא אמאי מקיים**. מאחר שהקללה הולכת ממיד ורבה: **אקדושה דסידרא**. סדר קדושה שלא תקנוה אלא שיהיו כל ישראל עוסקין בתורה בכל יום דבר מועט שאומר קריאתו ותרגומו והן כעוסקין בתורה וכיון שנהג בכל ישראל במלמדים ובעמי הארץ ויש כאן שמים קדושה השם ותלמוד התורה כתיב הוא. וכן יהא שמים רבה מצדן שעונין אחר הגדה שהדרשן דורש בדרים בכל שבת היו נוהגין כך ושם היו נקצצין כל העם לשמוע לפי שאינו יוס של מלאכה ויש כאן תורה וקידוש השם: **סדרים**. סדרי פרשיות דתורה: **טריה**. שפסקה מן ישראל: **צטלה טעם**. הפירות ויחס שמתקן שהיו טעורים ונוהגין בטהרה אף הקצ"ה מטהר פירותיהן מריח רע ומטעם רע: **מעשר צטלה שומן דגן**. צעון פיסוק מעשרות פסק שומן הדגן כשמו של מעשר דאיקרי חלב כדכתיב כל חלב יזהר וגו' (במדבר יח): **דחיוניטא**. שמינה ויש

עגלה ערופה פרק תשיעי סוטה

מ"א

עין משפט
נר מצוה

נה א מיי פ"ה מהל' מענית הלכה טו סמג עשין מדי"ס טו"ע א"ח סימן תקס ספק ד:

תורה אור השלם

1. שיתיה י' מורה להם ידעו גוים אנוש המזה פלה: תהלים ט כא 2. י' שמעתי שמעך יראתי י' פעלך בקרב שנים תיידו בקרב שנים תודיע בקרב דרם תבדוק ג ב 3. ויהי המה הלכים יראתי י' ויהי רבב אש וסוסי אש ופרדיו בין שניהם ויעל אלהיו בסערה השמים: מלכים ב ב יא 4. לנס שמה רוצח אשר ירצה את רצחו בבלי דעת ודוא לא שגא לו מהמל שישום ונס אל אחת מן הערים האל ויהי: דברים ד מב 5. נדמו עמי מבלי הדיעת כי אתה הדיעת מאסת ואמאסף מבחן לי ותשבת תורת אלהיך אשבת בקרב גם אני: הושע ד ו 6. כי עם בציון ישב בירושלם קבו לא תבכה יתן יתן לקול זעקתך בשמעתו עקב: ישעיהו י ל 7. ונתן לבם אדני לחם צר ומים לחץ ולא יכנף עוד מוריד ויהי עיניך ראות את מורדיך: ישעיהו ל כ 8. בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר מפחד לבקר אשר תפחד וממראה עיניך אשר תראתה: דברים כח טו 9. ארץ עיפתה כמו אפל צלקות ולא סדרים ותפע כמו אפל: איוב י כב

זה ריח טוב ומין תמרים הוא לעמנו: **טריה יש כך**. לפיכך מריהם לך ולא בטל הריח מאלף: **אסא צריה**. דרבה צר רב הונא: **א"ל**. רב הונא לצריה: **שמחם אס**. לצי. בטהרתך: **והקדימה אס שני**. שהראיתי שהצנח על צנך יותר מעלי שנטלת ממני ונתת לו: **רחמי**. אהבה: **איטפל ציה**. גידלו צימו: **רבי רבי**. גדל גדל אותי ואע"פ כן איני צנך: **צר צנך**. אסא. ואין עלי לכבד כן: **בתנ"י**. בפולמוס. חיל שהביא אספסינוס על ירושלים: **עטרוס חסנים ואירוס**. מפרש בגמרא: **פולמוס של עטרוס**. שהביא הורקנוס אלקיסמונולוס אחיו. וצין זה לזה היו חמשים ושמשים שנה כדאמר בסדר עולם: **עטרוס כלום**. מפרש בגמרא [ע"ז]: **פולמוס האחרון**. הוא של מורכב היות ושל עטרוס נמי הוה: **באפריון כסוף העי**. שהיו מוליכים אותה מצית אציה לצית בעלה ואפריון של מעילים וטליתות מוחצות מוקפות לה: **מושלי משלו**. למת אות אמתלא וטעם לחכמה ליכנס בה בשערי צינה כגון ממשלות שועלים דאמר בסנהדרין (דף נח): **כי הוה דרש** ר"מ בפירקא הוה דרש מילתא שמעתא ומילתא אגדתא ומילתא מתלי: **שקדינס**. שוקדין על דלתות בית המדרש לילה ויום כדאמר ביצמות (דף סג): **אכל מה אטשה** שנפשי חשקה בתורה: **הדרשנים**. שהיה צקי בטעמי המקראות כדאמר לא זכיתי שמתאמר יצא ממצרים צלילות עד שדרשה בן זומא (ברכות דף יג): **בטל כבוד סורה**. שהיה נותן לצו לדרוש כל קון וקון של כל אות וכו"ש מצינות ימירות ואומיות ימירות כגון צת וצת אזי דורש (סנהדרין דף נא): **וחוה כבוד תורה גדול** שאין בה דבר לצטלה: **אנשי מעשה**. צוות בחשיבותו ועושה מעשים מופלאים כדאמר בתענית (דף כה). נמתי כשוריד יאמר לחומץ וידלוק ולעוים להציא ואצים בקריהם: **קטנוס של חסידים**. שהיו החסידים הולכים וכלים והוא היה מקטניסם וסופן: **זיו החכמה**. זה לא ידענא מאי היא: **משמם ר"ג הוקן בטל כבוד הסורה**. במסכת מגילה (דף כה). אמר שד שמת הוא היה צריאות בעולם ולא היו למדין תורה אלא מעומד משמת הוא יד חולי לעולם והולכיו ללמוד תורה מיושב: **בטל זיו הכהונה**. שהיה חכם ועשיר וכהנים רבים אולכין על שולחנו: **וצני חורין**. מיוחסין: **חפו ראשם**. שגברה יד עזי פנים ממוזרם שהם עשירים ואלו עניים: **נדלדלו אנשי מעשה**. אין חש להם: **ואין דורש**. לישאל: **ואין מנפש**. עליהם רחמים: **שרו חכימא**. התחילו החכמים: **ספריא**. מלמדי מינוקות שהם קטנים מן החכמים: **קעמא דאדעא**. כעמי הארץ: **אולא**

ברתך אנא: **בתנ"י**^א בפולמוס של אספסינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו * יוונית בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא הכלה באפריון בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא הכלה באפריון בתוך העיר משמת ר"מ בטלו מושלי משמת בן עזאי בטלו השקדנים משמת בן זומא בטלו הדרשנים משמת ר"ע בטל כבוד התורה משמת ר' חנינא בן דוסא בטלו אנשי מעשה משמת ר' יוסי קטנתא פסקו חסידים ולמה נקרא שמו קטנתא שהיה קטנתא של חסידים משמת רבי יוחנן בן זכאי בטל זיו החכמה משמת ר"ג הוקן^ב בטל כבוד התורה ומהה טהרה ופרישות משמת רבי ישמעאל בן פאבי בטלה זיו הכהונה * משמת רבי בטל ענוה ויראת חשא: **גמ'** [ת"ר] א"ר פנחס בן יאיר אומר משחרב בהמ"ק בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שבשמים ר"א הגדול אומר מיום שחרב בית המקדש שרו חכימא למהוי כספריא וספריא כחזניא וחזניא כעמא דארעא ועמא דארעא אזלא